

MARIENE MOLLUSKEN UIT HET OOSTELIJK DEEL VAN DE MIDDELLANDSE ZEE 8. *PALMADUSTA LENTIGINOSA* KOMT LEVEND LANGS DE KUST VAN ISRAËL VOOR

H. K. Mienis

Marine molluscs from the Eastern Mediterranean

8. *Palmadusta lentiginosa* does occur alive along the coast of Israel

Empty shells of *Palmadusta lentiginosa lentiginosa* have been found occasionally on the beach and off the Mediterranean coast of Israel between 1990 and 2000. In November 2001 the first living specimens were collected off the coast of Israel. All the specimens, dead or alive, belong to the large, broad and colourful nominate subspecies originally distributed along the west-coast of India and in the Arabian Gulf and not to the small, slender much paler subspecies from the Red Sea *Palmadusta lentiginosa dancalica*.

De kauri *Palmadusta lentiginosa* (Gray, 1825) (familie Cypraeidae) is een minder algemene soort uit de Indische Oceaan. De meeste exemplaren aanwezig in verzamelingen zijn afkomstig uit de omgeving van India en de zuidoostpunt van het Arabisch schiereiland.

Volgens Jonklaas & Nicolay (1977) bestaat *Palmadusta lentiginosa* uit een complex van drie ondersoorten: *lentiginosa lentiginosa* van de westkust van India (en de Arabische Golf?), *lentiginosa buhariensis* Jonklaas & Nicolay, 1977 van de zuidkust van India en *lentiginosa dancalica* Jonklaas & Nicolay, 1977 uit het zuidelijk deel van de Rode Zee. Deze onderverdeling wordt niet geaccepteerd door Burgess (1985) en Cossignani & Passamonti (1991); daarentegen erkent Lorenz Jr. & Hubert (2000) wel de ondersoort uit de Rode Zee.

De ondersoort uit de Rode Zee schijnt een slankere schelp te bezitten, blijft kleiner (gemiddelde afmetingen 26.2 x 14.7 mm) en wat het kleurpatroon betreft is meestal alleen de centrale, dorsale band ontwikkeld, alhoewel veel zwakker dan in exemplaren behorende tot de nominale ondersoort uit India (gemiddelde grootte 29 x 18.2 mm). Over het algemeen kloppen deze kenmerken wanneer men populaties bestudeert. Kijkt men echter naar individuele schelpen dan komen zo nu en dan kleine, slanke exemplaren ook voor in de omgeving van Bombay, zoals bijvoorbeeld een volwassen exemplaar in de collectie Coen dat slechts 18.2 x 10.2 mm meet (HUIJ 12820) en een vage aanduiding heeft van de centrale, dorsale band. Afgaande op de kenmerken van de schelp zou dit exemplaar gedetermineerd kunnen worden als een *Palmadusta lentiginosa dancalica*, maar daar spreekt de vindplaats (Bombay) tegen.

Palmadusta lentiginosa dancalica komt in de hele Rode Zee voor, inclusief de Golf van Suez en de Golf van Aqaba (Mienis, 1972), maar nergens schijnt ze algemeen te zijn. Alle exemplaren die bestudeerd konden worden, komen overeen met de beschrijving van *Palmadusta lentiginosa dancalica*: klein, slank en bleek van kleur.

Mienis (1990) rapporteerde *Palmadusta lentiginosa lentiginosa* voor het eerst van een vindplaats in het oostelijk deel van de Middellandse Zee: in de zomer van 1990 werd een dood, maar goed geconserveerd exemplaar gevonden op een diepte van 20 m ter hoogte van Tel Aviv. Twee andere dode exemplaren werden aangetroffen op het strand van Habonim, zo'n 80 km ten

noorden van Tel Aviv, op respectievelijk 13 januari 1993 en 30 april 1994 (Rujder, 1994). In de loop van de tijd zijn ook lege exemplaren aangetroffen in gruis op het strand van Palmahim, 15 km ten zuiden van Tel Aviv (collectie Moses en collectie Holzer). Al deze exemplaren (gemiddelde grootte 29 x 18 mm) behoren tot de nominale ondersoort *Palmadusta lentiginosa lentiginosa* en beslist niet tot de ondersoort uit de Rode Zee!

We hebben hier zo goed als zeker opnieuw te doen met een soort uit het gebied van de Arabische Golf of de westkust van India, die met behulp van scheepsverkeer in het oostelijk deel van de Middellandse Zee terecht is gekomen. Reeds eerder was een dergelijke uitbreiding van het verspreidingsgebied beschreven van *Conomurex persicus* (Swainson, 1821) (familie Strombidae) (Mienis, 1999) en *Thais lacera* (Von Born, 1778) (familie Muricidae) (Mienis, 1994).

Hoewel uit deze verspreide vondsten van *Palmadusta lentiginosa lentiginosa* valt op te maken dat de soort zich waarschijnlijk voor de kust van Israël in het oostelijk deel van de Middellandse Zee gevestigd heeft, ontbrak tot nog toe het bewijs van de aanwezigheid van levende exemplaren. Aan deze onzekerheid is nu een eind gekomen. In november 2001 heeft S. Geva een levend exemplaar verzameld op een diepte van 20 m ter hoogte van Ashqelon, terwijl Y. Moses in diezelfde maand levende exemplaren heeft ontvangen van garnalenvissers die voor de kust van Yaffo werkten.

Palmadusta lentiginosa lentiginosa kan dus toegevoegd worden aan de steeds langere lijst van Indo-Pacifische soorten die in het oostelijk deel van de Middellandse Zee voorkomen.

Mijn dank gaat uit naar Eduard Heiman (Rehovot) voor het verstrekken van de waardevolle informatie betreffende vondsten van levend materiaal door leden van de Israëlische Malacologische Vereniging.

Literatuur

- BURGESS, C.M., 1985. Cowries of the World. 289 pp. Gordon & Breach Science Publishers, Cape Town.
COSSIGNANI, V. & M. PASSAMONTI, 1991. Cypraea systematic catalogue synonyms and values. 135 pp. Mostra Mondiale Malacologia, Cupra Marittima.
JONKLAAS, R.S.L. & K. NICOLAY, 1977. Cypraea lentiginosa Gray, 1825 (considerations on its range and variability). — La Conchiglia, 9(95-96): 16.
LORENZ JR., F. & A. HUBERT, 2000. A guide to worldwide

- Cowries. 2nd Rev. Ed. 584 pp. ConchBooks, Hackenheim.
- MIENIS, H.K., 1972. Cypraeidae from the Sinai area of the Red Sea, 2: Two additional species: *Palmadusta microdon chrysalis* (Kiener) and *Bistolida teres* (Gmelin), with notes on other species. — Argamon, Israel Journal of Malacology, 3(1-4): 21-26.
- MIENIS, H.K., 1990. *Cypraea lentiginosa*: an other odd record of an exotic cowry from the Mediterranean coast of Israel. — De Kreukel, 26(10): 119-121.
- MIENIS, H.K., 1994. The Carinated rock-shell *Thais lacera* (Born, 1778): a Lessepsian migrant in the Mediterranean Sea and an anti-Lessepsian migrant in the Red Sea. — The Conchologists' Newsletter, 131: 401-405.
- MIENIS, H.K., 1999. *Strombus persicus* on the fishmarket of Yafa, Israel. — De Kreukel, 35(7): 112.
- RUJDER, B., 1994. Two more *Cypraea lentiginosa* reported from Habonim, Israel. — Levantina, 80: 16.

Adres van de auteur:

National Mollusc Collection

Berman Building

Department of Evolution, Systematics & Ecology

Hebrew University

91904 Jerusalem

Israël

E-mail: mienis@netzer.org.il